

13. Siseriikliku riskihinnangu riskantseima sektori - virtuaalväeringute teenuse pakkujad - riskide lisaanalüüs perioodil 2020-2021 toimunud arengute põhjal

13.1. Virtuaalväeringu teenusepakkujate, sh tegevuslubade, osas avaldunud riskid

13.1.1. VV teenusepakkujate (edaspidi: VV) sektori statistika järelevalve- ja õiguskaitseasutustelt

Tabel 113. RABi statistika VV tegevuslubade osas aastatel 2020-2021

Aasta	2020	10.03.2021 seisuga
VV lubade taotlused	633 uut taotlust, (lisaks 601 muutmistaotlust). Väljastati 368 luba	71 uut taotlust (lisaks 69 muutmistaotlust) Väljastati 61 luba
Kehtivad load	383 (31.12.2020 seisuga)	444
VV teenusepakkujate seos mitteresidentidega	129	3
Kahtlase tehingu teated seotud VV teenusepakkujatega	108	10
Välispäringud VV teenusepakkujate RABi tegevusloaga ettevõtete osas	42	18
Läbiviidud järelevalvemenetlused	13	1

RAB jõudis 2020. aastal läbi viia 13 VV teenusepakkujate suhtes kontrolli.

PPA-le on tulnud 2020. aasta jooksul VV tegevusluba omavate isikute kohta järgnevad päringud:

- 23 erineva juriidilise isiku kohta kokku ca 50 välispäringut, kus sisuks kelmused, rahapesu ja küberkuriteod. Neist 19 juriidilise isikuga on seotud mitteresidendid.
- 4 erineva juriidilise isiku osas 30 õigusabipalvet, kus enamuses on sisu investeerimisega seotud kelmused. Õigusabipalvetes on hinnatud tekitatud kahju ulatuseks kogusummas enam kui 1 miljon eurot. Kõigi nende juriidiliste isikutega on seotud mitteresidendid.

VV-de osas laekub pidevalt erinevat teavet järelevalve- ja õiguskaitseasutustele:

- PPAle laekunud teabe kohaselt tegelevad VV lubadega äriühinguteenuse pakkujad, kelle osas on laekunud erinevat teavet seoses majanduskuritegevusega.
- FI-le laekunud teave virtuaalväeringu teenusepakkujate kohta puudutab võimalikke kelmustega seotud juhtumeid, kus pettuse teel saadud kasu on kantud Eestis tegevusluba omavatele VV teenusepakkujatele.
- KAPO on teinud kindlaks, et terrorismi toetamiseks kasutatakse virtuaalväeringuid.

Kokkuvõttes

Nõudlus ja huvi VV-de tegevuslubade vastu ei ole langenud, vaid vastupidi, on taas kasvutrendis hoolimata 2020. a suvest kehtima hakanud lisanõuetest lubade taotlemisel. Samaaegselt ei ole langenud välispäringute arv, mis viitab sellele, et hoolimata reeglite karmistamisest jätkatakse kahtlaste ja välisriikide õiguskaitseasutuste tähelepanu pälvivade tehingute tegemisega. Eeltoodust tulenevalt saab teha kaks järeldust:

1. VV tegevuslubadega ettevõtete kelmuskahtlusega tegevus on aktiveerumas.
2. VV tegevuslubade taotlemine on vaatamata karmistunud nõuetele taas aktiveerumas, mis võttes arvesse järelevalve subjektide kasvavalt suurt arvu ning piiratud järelevalveressurssi, komplitseerib riigil valdkonna kontrolli alla võtmist.

13.1.2. VV teenusepakujate sektori riskid

Eelnevalt välja toodud statistika, teabe ja tööühma liikmete kogemuse analüüsi baasil on tuvastatud järgmised VV teenusepakujatega seotud riskid:

- **Riiklikul üldtasandil:**

a) Vähene reguleeritus, järelevalvatavus ja läbipaistvus. Risk avaldub ühiskonnale eelkõige asjaolus, et teenus on vähe reguleeritud ning järelevalve ressursid võrreldes sektoris tegutsevate subjektidega ei ole proportsionaalne. See nõrgestab ajakohase ja riskipõhise järelevalve tegemist, samal ajal kaasnevad antud teenusega reaalsed rahapesu ja terrorismi rahastamise riskid. Sellele omakorda peegeldub **sektori väga madal läbipaistvus ja täieliku riskipildi puudumine**. Eestit spetsiifilisena iseloomustab **sektori erakordselt suur subjektide arv**, kes omavad Eestis väljastatud tegevusluba, kuid kelle majandustegevus on suunatud Eestist väljapoole, mistõttu seos Eesti majandusega on väga nõrk või puudub üldse. Eesti riik annab välja virtuaalväeringute tegevuslube ilma piisava võimekuseta kontrollida hilisemalt tegevusloa nõuete ning tegutsemisnõuete (sh rahapesu ja terrorismi rahastamise alaste hoolsuskohustuste) täitmist. Riigina võtame vastutuse, „garanteerides“ loa saanud ettevõtete usaldusväärsuse, samas **reaalse võimetusena kaasuvaid riske ennetada ja maandada**.

b) Ulatuslik mainekahju. Virtuaalväeringu teenusepakujad üldiselt on samal ajal paljude tüpoloogiate objektiks, kandes nii rahapesu, terrorismi rahastamise kui ka massihävitusrelvade riske. Koosmõjus eelkirjeldatud riskide ning subjektide paljususega **avab Eesti hetkel end suurele finantskuritegevusele ja seega ulatuslikule rahvusvahelise mainekahju riskile**.

c) VV teenusega kaasneb kõrge julgeolekuoht. Juba üksikutelt ettevõtetelt saadud andmed viitavad tõsisele julgeolekuohule, mida saab maandada vaid läbi täiendatud meetmete kohaldamise, mis sisaldavad endas heidutusmeetmete komplekti, sh turuosalise äririskiisu maandamist (täpsemad ettepanekud on kirjeldatud tabelis).

d) Kõrgendatud oht seoses e-residentsusega. Virtuaalväeringute valdkond kombineerituna Eesti e-residentsuse ärakasutamise võimalustega tekitab **mitmekihilise anonüümsust võimaldava skeemi, mille potentsiaal terrorismi rahastamise seisukohalt on väga suur** ning seda teoreetilist riski ei ole sektori ülesehituse tõttu võimalik muude maandamismehhanismidega kaotada kui olulises ulatuses regulatsioonide ja järelevalve muutmisega. Statistika põhjal on kehtetute tegevuslubade puhul olnud 411 e-residenti (sh 6 Türgist, 2 Bangladeshist, 2 Liibanonist, 2 Jordaaniast, 2 Tuneesias jne), kehtivate tegevuslubadega on seotud kokku 38 e-residenti (riskiriikidest vaid Venemaa – 6 luba). Oluline on juhtida tähelepanu Venemaa seosele, kuna see sisaldab Kaukaasia piirkonda, kust on pärit märkimisväärne hulk konfliktikolletes viibivaid või tagasipöördunud islamiäärmuslikke võitlejaid.

e) Tegelik mitteseotus riigiga. Välisriigid küsivad infot (enamasti kelmuste juhtumites), kus raha on kantud Eesti kontole, mis kuulub maksevahendajale, mis on registreeritud välisriigis ja asub selle riigi jurisdiktsioonis. Eesti pank ei näe selle maksevahendaja kliendiinfot, eriti kui tegemist on VIBAN kontoga ning teine riik ei tea, et tegemist on maksevahendajaga, nt UK-st. Täna on võimalik küll suhelda maksevahendajaga otse, kuid see, et on kasutusel **Eesti pangakonto number on ikkagi teistele riikidele eksitav**. Eestil ei ole võimalik välisriigi päringutele vastata, mis kahjustab meie usaldusväärsust partnerite silmis ja eksitab meie koostöösoovi suhtes. Seose nõrkuse tõttu on VV valdkonna võimalik positiivne panus Eesti majandusse, s.h maksutulude või ettevõtlustulude näol, marginaalne.

f) Covid-19-st tingitud hoolsusmeetmete kohaldamise takerdumine. Covid-19 pandeemiat tuuakse ettekäändeks, miks **tegevuslubade taotlemisel ei ole võimalik õigeaks ajaks kontrollobjekti asjaolusid täita või miks näiteks ei saa kontaktisik vestlusele tulla** jne. Üheks riskikohaks aga võib olla see, (küll hetkel hüpoteetiline, kuna järelevalveasutused pole peale seaduse muudatust jõudnud eriti VV osas kohapealseid kontrolle läbi viia), et kuivõrd paljud VV teenusepakujad on välismaalased, võivad nad viibida suurema tõenäosusega oma kodumaal, millest tulenevalt **ei ole võimalik järelevalvet kohapeal läbi**

viia. Näiteks, ühes virtuaalvääringu teenusepakkuja väärteomenetluses on hetkel selline seis, et juhatuse liige (menetlusalune isik) viibib UK-s ja ei ole võimalik teda üle kuulata.

- **Järelevalvespetsiifilisel tasandil:**

a) Juhatuse asukohaga seotud probleematika: RahaPTS § 72 lg 1 p 4 sätestab kontrollobjekti asjaoluna juhatuse asukoha, mis peab olema Eestis. Seadus sätestab ning seletuskirjast nähtub, et asukoha määrab juhatuse liikme tööülesannete olulisus, s.t juhatus asub seal, kus toimub sisuline juhtimine: võetakse vastu olulised juhtimisotsused ning tugiülesandeid täitvad juhatuse liikmed võivad asuda ka välismaal. Praktikas on raske teha kindlaks, mismoodi on juhatuse liikmete töö- ja vastutusvaldkonnad tegelikult ära jaotatud, sest saame tugineda ainult selgitustele ning dokumentidele, mida juhatuse liikmed võivad koostada tegelikkust moonutades. Kokkuvõtteks on suur oht, et näiteks juhul, kui ettevõttes on kaks juhatuse liiget, siis Eestis asuv juhatuse liige on variisik, kelle kohta on esitatud tõendeid kui vastutavast juhatuse liikmest. PPAle laekunud teabe kohaselt on kirjutatud juhatustesse Eesti isikud, kes tegelikult ettevõtte tegevusega seotud ei ole.

b) Juhatuse esindaja kui variisik. Üks ja sama isik on mitmes VV valdkonna ettevõttes juhatuse liikmeks ehk tekib juurde ettevõtteid, kuid pole selge, miks neid on ühel isikul nii palju vaja. Sellest tuleneb kahtlus, et **juhatuse liige võib olla variisik**. Senise praktika põhjal joonistub välja tegevusmuster, kus **äriühingute teenuse pakkujad ja õigusbürood esitavad nõuetekohase dokumentatsiooni tegevusloa taotlemisel ja peale seda taandutakse ettevõtte juhtimisest**, tihti toimub muudatus ka juhtorganis, sisse tuuakse **juhatuse liige, kellel sisuline juurdepääs andmetele puudub**.

c) Kontaktisik kui variisik. Kontaktisik on deklareeritud kontaktisikuks mitmes ettevõttes, mistõttu ei ole võimalik tagada konfidentsiaalsust suhtluses järelevalve- ja õiguskaitseasutustega. Samuti on olnud juhtumeid, kus **kontaktisikuks on variisik, kes ei tea ettevõtte tegevusest midagi**. Kui tullakse kontrollima, siis peab selline isik igakordselt ise kellegi käest juurde küsima infot, millele tal peaks olema oma töökohast tulenevalt otse ligipääs.

d) VV teenusepakkujate arvu kiire kasv, puudulik ressurss järelevalves ja lühike kontrolliaeg. Kuigi esmapilgul võib tunduda, et nimetatud probleeme on järelevalvet rakendades võimalik avastada, menetleda ja sanktsioneerida, on see sisuliselt võimatu rikkumiste massilisuse tõttu. VV teenusepakkujate arvukus on 2021. aastal taas kasvutrendis, nt esimese kolme kuuga esitati RABile 71 uut taotlust, lisaks tuleb menetleda 69 muutmistaotlust. 2020. aastal väljastas RAB 368 tegevusluba. Antud koondi koostamise ajaks oli ühtekokku 444 ettevõtet VV teenusepakkuja luba. Kõiki dokumente, mis peavad olema esitatud tegevusloa taotluse esitamisel (näiteks § 70 lg 3 p 5 nimetatud protseduurireeglid ja sisekontrollieeskirjad) **ei ole võimalik sisuliselt kontrollida**, et kas nad vastavad ka reaalse pakutava teenusega, selleks puudub ressurss ja taotluste lahendamiseks on piiratud aeg (60 päeva, mida võib pikendada 120 päevani). Vähene ressurss, suur töökoormus ning tähtjad tekitavad olukorra, kus **sisuline järelevalve teostamine on haavatav ja vähene. Eestis ei ole võimalik värvata ratsionaalse aja jooksul piisavalt vastavat pädevust omavaid järelevalveametnikke, isegi kui selleks eraldada järelevalveasutusele täiendav ressurss. Negatiivsete otsuste rohkus tõstab omakorda kohtuvaidluste hulka ja kohtute töökoormust. Nõrk seos Eestiga komplitseerib nii järelevalvet kui ka kohtupidamist Eesti õiguse alusel.**

e) Tehingute piiramine. Probleemne on virtuaalvääringute tehingute piiramine, kuna **pole alati proportsionaalne piirata (makse)vahendaja kontot, sest tema pole vara omanik. Kuritegelik vara ei seisa kaua VV rahakotis, vaid liigub kiiresti kuhugi edasi.**

- **Sektorispetsiifilisel tasandil:**

a) VV teenusepakkujatel kesine hooldusmeetmete kohaldamine. RAB on läbi viinud järelevalvemenetlused küll väheste ettevõtete juures, kuid nende kontrollimisel selgus, et puudused olid enamasti seotud hooldusmeetmete kohaldamisel ja andmete registreerimisel. KYC (tunne oma klienti) nõudeid kohaldatakse **väga erineva kvaliteediga**.

b) VV ettevõtte AML kontaktisik ei oma sisulist juurdepääsu tehingufolle ning tal puuduvad teadmised. Tihti kasutatakse õigusbüroo teenust, mis on aidanud tegevusluba taotleda, kuid

millel igapäevategevusega seos puudub. **AML kontaktisikuna kasutatakse miinimumtasuga variisikuid, kellel teadmised ning reaalne juurdepääs andmetele puuduvad.**

c) VV tehingute anonüümsus. Kuniks ei ole võimalik seostada konkreetset rahakotinumbrit konkreetse isikuga on plokiahel suures osas anonüümne. Plokiahela tehingute jälgimistarkvarad on vaid enamlevinud VV-te puhul.

d) Teadete vähene edastamine. Info eelanalüüsi ja analüüsi vaates on probleemiks teatamiskohustuse vähene täitmine. Virtuaalvääringu ettevõtetest on vaid 1% täitnud RahaPTS sätestatud teavitamiskohust (vaid 5-7). Teated puudutavad enamasti kliendisuhete loomise käigus tuvastatud anomaaliaid. Kahtlasi tehinguid teavitatakse vähe, st RABile ei laeku olulist sisulist informatsiooni. See on kindlasti tingitud ka sellest, et VV teenuse pakkujatel pole võimalik tuvastada väliste rahakottidega seonduvaid isikuid. Seetõttu ei ole neil ka selgust, mis on kliendi tegevusvaldkond ja nad ei saa aru, millega klient tegeleb. KAPO on terrorismi rahastamise tõkestamiseks juhuvalimi põhjal välja küsinud mõningate ettevõtete kõrge terrorismiohuga piirkondadest pärit klientide nimistud. **Ainuüksi ühe ettevõtte puhul on tuvastatud vähemalt 2 Süüriast naasnud välisvõitlejat, teise puhul riskiriikidest enam kui 1700 klienti** (sh Palestiina omavalitsuse alalt 272, Jeemenist 67, Süüriast 26, jne), kolmanda puhul (Eesti ettevõtte, kellel ei ole RAB väljastatud tegevusluba) 210 665 riskiriigi klienti (sh Jeemenist 70 796, Palestiinas omavalitsuse alalt 25 598, Süüriast 1689, Iraagist 1491 jne).

e) VV teenusepakkujatel puudub kliendi kohta vajalik andmestik. Üldmainitud päringutega saadud andmed viitavad tõsisele kvaliteediprobleemile: isikuandmed on vigased, esitatud kontaktandmed on puudulikud ning kontrollimata, isikut tõendava dokumendina kasutatakse juhiluba (kui üldse küsitakse) ning isikusamasust kontrollitakse enamasti varieeruva kvaliteediga tarkvara abil. Nende vähete hoolsusmeetmeid kohaldavate VV ettevõtete terrorismi rahastamise kahtlusega teatiste põhjal on selgelt välja joonistunud katsed kliendisuhet luua läbi valeidentiteedi, enamikel juhtudel keeldutakse täiendavate andmete esitamisest ning nõutakse esmase makse tagastamist. Ära märkimist väärivad Iraani kodanike tehingud Iraani enda FinTech ettevõtete (nn Exir.io, ExCoino jt), mis võivad viidata katsetele mööda hiilida rahvusvahelistest sanktsioonidest.

Kokkuvõte

Võttes arvesse:

1. VV teenusepakkujate suutmatust ja/või soovimatust täita nõutavaid hoolsuskohustusi, sh kohustust tunda oma klienti;
  2. VV teenusepakkujate suurest arvust ning tegevuse Eestist väljapoole viimisest tulenevat riigipoolse järelevalve võimetust reageerida operatiivselt eelviidatud hoolsuskohustuste mittetäitmisele;
  3. VV teenusepakkujate tegevusvaldkonna olemusest (sh nende piiriülene digitaalne iseloom) ning uudsusest tulenevast alareguleeritusest tingitud üldisest läbipaistmatuses;
- tuleb VV teenusepakkujate valdkonnast lähtuvat rahapesu ja terrorismi rahastamise ning massihävitusrelvade leviku rahastamise riski hinnata kõrgeks.

13.2. Riskide leevendamismeetmete ettepanekud virtuaalvääringu teenusepakkujate sektoris

Tuvastatud riskide maandamiseks võetavate meetmete valimisel tuleb esmalt kaaluda järelevalveasutusele antud järelevalveinstrumentide ja järelevalveks eraldatud ressursi piisavust, samuti lubade väljastamisega nullist alustamise võimalust. Kuna riikliku tasandi riskid on märkimisväärselt kõrged, tuleb kaaluda ka erandlike meetmete võtmist ehk tegevuslubade väljastamise peatamist.

Hinnates kehtivat õigust ja arvestades VV-de teenusepakkujate sektori riskide omapära, tuleks rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide vastumeetmetena kaaluda järgmisi võimalusi:

1. Edasise eskaleerumise vältimiseks rakendada tegevuslubade väljastamisel seadusest tulenevaid võimalusi taustakontrolliks ning nõuda RahaPTS § 70 lg 3 p 5 alusel ja tuginedes RahaPTS § 14 lõikele 1 ja § 13 lõikele 4, et tegevusloa taotlemisel esitatavad protseduurireeglid ja sisekontrollieeskirjad tõhusalt maandaks ja juhiks muu hulgas käesoleva riskihinnanguga tuvastatud riske.

2. Kehtestada riikliku riskihinnanguga:

a) VV-de teenusepakkujate sektor kui sektor, mis on kohustatud rakendama tugevdatud hoolsusmeetmed:

b) täiendada VV-de teenusepakkujate sektorile kohustuslikke tugevdatud hoolsuskohustusi järgmistega:

- „Travel rule“¹ reegli jõustamine. Sellega tuleb VV-dele laiendada samad normid, mis on kehtestatud rahaülekannete puhul kogutavale ja edastatavale maksja ja makse saaja teabele,
- Kõik kliendisuhete loonud ja/või platvormi tehinguks kasutavad isikud peavad olema tuvastatud.
- Kliendi tuvastamine saab toimuda vaid isikut tõendava dokumendi alusel, millele on lisatud nn profiilifoto.
- Tõhustada KYC automatiseeritud lahendusüsteemid.
- "Riskiriikidest" klientide puhul nõuda inimese osalust tuvastusprotsessis.
- Tuvastamisel peab olema lisatud toimiv mobiiltelefoni number ja meiliaadress, mille kehtivust kontrollitakse kord poolaastas (kontrollkoodide saatmine).
- Mitme rahakoti omamisel sama isiku poolt, peavad need olema omavahel seostatud.
- Kliendisuhete loomisel tagatud PEP staatuse kontroll, kliendi esimese makse toimumise nõudmine läbi EMP krediitiasutuse pangakonto.
- Rahvusvaheliste sanktsioonide kontroll ja rakendamine.

c) anda VV-de teenusepakkujate järelevalvega seotud asutustele järgmised juhised:

- käsitleda VV teenusepakkujate sektori järelevalvet prioriteetsena;
- analüüsida järelevalve meetmete piisavust tagamaks VV teenusepakkujate poolt tugevdatud hoolsusmeetmete rakendamise järelevalve ning vajadusel esitada vastavasisulised seadusemuudatuse ettepanekud;
- hinnata VV teenusepakkujate järelevalve võimekuse tõstmiseks vajalikke täiendavaid ressursse ja teha ettepanek vahendite eraldamiseks;
- astuda samme VV teenusepakkujate sektori rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alase teadlikkuse tõstmiseks.

3. Õigusloome tasandil teha järgmised muudatused:

a) Rahandusministri määrusega kehtestada RAB ettepaneku alusel VV teenusepakkujate sektorile regulaarne aruandluskohustus;

b) RahaPTS-i ja muude õigusaktide ülevaatamine:

- Vaadata üle ja laiendada tegevusloa kehtetuks tunnistamise alused. Kehtetuks tunnistamise alused tuleks viia peegelpildis täielikult kooskõlla turule sisenemise- ja tegevustingimustega. Tegevusloa väljastaja jaoks peab laienema seadusest toodud sätete ring, mille alusel saab keelduda tegevusloa väljastamisest, sh arvesse võtta korrakaitseasutuse luureinfot, rahvusvahelist suhtlust, vajadusel julgeolekuasutuste memo.
- Seada uue tegevusloa taotlemisega seotud piirangud. Tegevusloa kaotanud või negatiivse otsuse saanud ettevõtted ja juhatuse liikmetele tuleks kehtestada rangemad reeglid turule naasmiseks.
- Kehtestada tegevusloa taotlemise järgne võõrandamise keeld. Tegevusloa taotlemise hetkest alates järgneva kuue kuu jooksul on tegevusloaga ettevõtte võõrandamine keelatud.

¹ FATF Recommendation 16.

- Seada suurem barjäär turule sisenemisel: asjakohased juhtide/omanike sobivuse ja kapitali päritolu hindamise nõuded, taustakontroll; „forum shopping“ vältimine – tegevusloa menetlustasu oluline tõstmine, tegevuse seotus Eestiga²; eelduse nõudmine asjakohaste jurisdiktsioonidega järelevalveliseks koostööks (omanikud, teenuse sihtriigid)³.
- Seada kõrgemad nõudmised juhatuse liikme ametile (võrreldavad näiteks kontaktisiku nõuetega): Fit & Proper nõuete muutmisel kaaluda, mida võiks üle võtta ja mida mitte krediitiasutuste seadusest, kaaluda ka tarbijakaitse- ja turusobivuse nõudeid. RahaPTS järelevalves on teatud ulatuses sees turusobivust, aga seda rahapesu ja terrorismi rahastamise mõistest, mitte ettevõtte sobivusest turul teenust klientidele pakkud).
- Täiendada nõuete loetelu kontaktisikule: Kontaktisiku positsioonile täiendavad nõuded, sh piirang, kui mitmes ettevõttes üks kontaktisik võib töötada.
- Täiendada nõuete loetelu VV teenusepakkuja AML esindajale: Vajalike teadmistega AML töötaja füüsilise asukohaga Eestis, kellel on reaalne juurdepääs tehinguinfole. Teadmisi ning füüsilist asukohta kontrollitakse enne tegevusloa väljastamist. Perioodiline aruandekohustuse nõue. Tuleb välistada õigusbürood AML-i tegevuses, selleks peab olema ettevõtte ametlik töötaja.
- Kehtestada lisanõuded tegevuskohale: Tegevuskohale sisuliste täiendavate nõuete kehtestamine. Füüsiline juurdepääs andmetele peab olema tagatud ka Eestis. Kliendisuhete loonud isikute dokumendikoopiate, profiilifotode ja kontaktnumbrite säilitamise nõue.

4. Muud vajalikud meetmed:

- Mitte lubada Eesti tegevusloaga platvormidel anonüümseid virtuaalväeringuid.
- Kaaluda tehinguandmeteta riikliku VV keskregistri loomist. Registrisse oleks koondatud: teenusepakkuja nimi, kliendi ees- ja perenimi, sünniaeg, sünniriik, residentsus, kodakondsus, mobiiltelefoni number, e-posti aadress. Selliste andmetega oleks võimalik riske pisut maandada. 400+ turuosaliseni ei ole võimalik teisti jõuda ja neilt hoolsusmeetmete kohaldamist eeldada oleks illusioon.
- Kehtestada VV teenusepakkujate sektorile vara ja maksete põhise iga-aastase järelevalvetasu.

² Analoogiliselt makseasutuste ja e-raha asutuste seadus § 19 lg 1 punktile 7.

³ Järelevalvete MoU või muu asjakohase tunnustatud, samale standardile vastava koostöö raamistiku olemasolu.